

„Mitică și... omul lui” de Nicuță Tănase pe scena Teatrului Giulești.

groase, vorbe de ospăț și de pahar, al căror strălucit model ni-l oferă Rabelais. Acestea toate — câte o vorbă „anapoda”, câte o aliterare ciudată, altminteri valoroase componente ale stilului personal al prozatorului Nicuță Tănase — precizăm, există; ele nu izbutesc însă să se lege; scăpărătoarea fan-tezie, fără de care burlescul nu poate trăi, lipsește, iar „foiletonul dramatic” rămâne deficitar și în ceea ce privește construcția dramatică — aproape inexistentă — și în ceea ce privește calitatea spiritului, „poantele” debile și adeseori vetuste, rostite pe scenă, neizbutind nici o clipă să trezească publicul — un public de simbătă seară! — dintr-o dulce și apatică reverie.

Rămîne un merit al autorului acela de a mai fi rupt, ca să zicem așa, încă o lance în arena dramaturgiei originale pe teme de strictă actualitate; rămîne însă totodată o datorie a sa, aceea de a-și verifica puterile și de a ne da, eventual, de acum înainte, un text pe care să se poată, cu adevărat, construi un spectacol.

În regia artistică a lui Mihail Pascal, care n-a izbutit (sau n-a avut cum!) să pună o leacă de sare în bucate, a evoluat în fața noastră un colectiv de actori — Maria Georgescu-Pătrașcu (Lucia), Jorj Voicu (Nicolae Tudor), Constantin Florescu (Mitică), Iarodara Nigrim (Secretara) etc., — care, pe bună dreptate, merită calificativul de omogen, la pragul de jos. S-a înălțat dintre dinșii, cu un umor plin de simțul măsurii, doar Astra

Dan (Grișana). Corecte, decorurile Luanei Drăgoiescu; de un gust îndoielnic costumele îngerilor (Eugenia Bassa-Crișmaru).

Radu Albala

Teatrul Ion Vasilescu **VIAȚA... O COMEDIE** de Alec Popovici după Vasile Alecsandri

Avem, în toate genurile, spectacole bune, care confirmă întocmai așteptările, fiind exact ceea ce trebuiau să fie în raport cu premisele; mai puțin sîntem răsfățați cu surprize, cu idei originale, capabile să descopere un unghi de vedere inedit, o tonalitate nouă, un transfer uimitor. Sărăcia inspirației bintuie mai cu seamă pe tărîmul divertismentului... *Viața... o comedie* începe prin a fi o idee bună. Alecu Popovici a în-buit că *Sinziana și Pepelea* și *Cînticele co-mice* ale lui Alecsandri, într-un montaj in-telligent și concentrat, pot să reprezinte și altceva decît un prilej pentru o pioasă în-chinare la altarul începuturilor teatrului ro-mânesc; că există în ele un nerv viguros

Cornel Gîrbea (Zmeul), Marius Marinescu (Lăcustă-Vodă), Const. Răschitor (Pirlea-Vodă), și (în prim plan), Stelian Cremenciuc (Pepelea).

și autentic, rezistent la transplantul pe solul musical-ului modern, unde poate să germineze cu totul aparte, înviorînd genul cu seva sa de plantă robustă și sănătoasă. El a citit pătrunzător binecunoscuta „feerie națională”, surprinzînd articulațiile mobile din „schema absolută” a basmului-tip (cu fata de împărat și cu petitorii ei, cu smeul și cu flăcăul simplu din popor), acele locuri unde se poate interveni, obținîndu-se, cu minimum de „corp străin”, un efect de ușoară alunecare a conturilor, de frîngere a liniilor, de modificare a perspectivei. Autorul a așezat la temelie construcției sale polivalentul pretext al bîlciului: aici sînt la locul lor tot soiul de personaje (Păpușarul, Haimanaua, Paraponisitul, Herșcu-boccegiul, Harță-răzășul); de aici își poate lua zborul, în balon, Coana Chirița; și tot aici, sub bagheta lui Millo-director, va fi organizată, cu aspirații benevoli la harul actoriei, recrutați din asistență, reprezentarea improvizată a piesei *Sinziana și Pepelea*. *Lumea ca bîlci și lumea ca teatru* — iată deci constituit un cadru de expunere generos, care îngăduie reasezarea unor accente, aducerea în prim-plan a acelor motive satirice ce-și păstrează actualitatea. Descoperirea cea mai amuzantă e că, suportînd cu succes contribuția dramaturgului contemporan, bătrînul Alecsandri mai scoate la iveală, de sub faldurile cuminți ale veșmintului poetic, îmbibat de fermecător parfum de epocă, o vină ce zvîrnește incisiv, răspîndind în jur săgețile aluziilor: profunda cunoaștere a temperamentului, a climatului social, a moravurilor, îi asigură o dimensiune perenă. Viabilă este și grefa cuplului Clevețici-Napoilă (contrast mai net, realizat din

tipuri puternic conturate) pe cuplul-suport Păcală-Tîndală (blajini clovni de sorginte populară), a cărui existență ar fi fost astăzi mai stearsă; în noua formulă, curtea lui Papură Vodă se desenează în culori tari.

Dincolo de orice considerente teoretice, întregul are un aer simpatic, viu, de glumă binevoitoare, de joc teatral fără prea mari pretenții, dar și fără supărătoare îngroșări; Alecu Popovici a realizat un dozaj fericit de elemente intrate în conștiința comună și de trouvailles-uri alcătuid o broderie marginală, de desuet dulce și de actualitate acrisoară. Tot așa e și muzica lui Edmond Deda: plăcută, evitînd inutila sofisticare orchestrală, melodioasă, ușor de memorat, cu refrene avînd virtuți de șlagăr.

Demonstrația realizată e chiar mai prețioasă decît rezultatul, pentru că redeșteaptă interesul pentru o zonă literară în fond apropiată fiecăruia, printr-o nemărturisită „educație sentimentală”, dar pe care gustul modern, rafinat, o snobează violent. Asemenea soluții, adecvate fiecărui caz în parte, ar putea, eventual, reinvia pentru circuitul teatral și alte scrieri vechi.

Punînd în scenă „comedia cu muzică”, regizoarea Olimpia Arghir-Varadi a înțeles dificultățile speciale ale genului, încercînd să le opună o mare investiție de fantezie în compunerea mișcării, în invenția arabescurilor pe marginea acțiunii. Paradoxal, episoadele cele mai reușite sînt cele în care imaginația a îndrăznit mai mult, tentată de oarecare extravagante: într-un astfel de spectacol, condiția reușitei e făcută din imponderabil, din neprevăzut, din priceperea de a crea spectatorului o ușoară uluire și mai ales din precisa lovire în țintă a fiecărei intenții. Bîlciul e mai puțin izbutit: pe scena relativ mică e oarecare dezordine, încercările nu se finalizează toate, mișcarea e cam îmbîcșită. Teatrul în teatru e mai dezvoltat: Clevețici și Napoilă, miniștri hrăpăreți la curtea unui Papură Vodă tembel și bonom, o Sinziană cam grăbită să cunoască fiorii dragostei... În suita de nostime interpretări în contre-sens nu lipsește decît un smeu delicat și drăgălaș, cu alură de Cherubin; e chiar de mirare că n-a existat această tentativă.

Este evident că regizoarea și-a solicitat mult echipa și a obținut o bună parte din rezultatul scontat. Dacă există o barieră pe care spectacolul n-a reușit s-o treacă, e din pricină că ea n-a știut să interzică cu energia cu care știuse să stimuleze: imixtiunea genului revuistic, înrădăcinat în obișnuințele colectivului, îngreunează zborul inspirației și alterează uneori prospețimea. Scena n-a fost curățată de ornamentele sclipitoare ce se fâșnesc prin și din spatele decorului (conceput cu real simț plastic, din elemente puține și sugestive, de scenografia debutant Mihai Gheorghe); microfonul, chiar mascat într-un buchet de flori, e un accesoriu penibil care, deși reliefează vocile mici ale actorilor,

sparge coerenta convenției teatrale printr-o notă falsă. Și mai evident neplăcută este contribuția efectelor de lumină: culorile stridente ale filtrelor de reflector, obișnuite pentru numerele coregrafice ale secției de revistă (verzi, portocalii, smeurii), deformează de multe ori imaginea. Poate că nici acum nu e prea târziu pentru o intransigentă eliminare a tuturor acestor incidente, în numele rigorii stilistice.

Actorii au avut toți de ciștigat din efortul cerut, chiar dacă n-au renunțat pe deplin la maniera de joc greoaie, încărcată, la cochetăriile ieftine cu publicul. Încercarea cerea, desigur, un joc liber, degajat, fluent, o tușă ușoară, improvizatii actoricești înaripate, fine: actorii au reușit mai degrabă pe teritoriul familiar al parodiei și al șarjei comice, unde și-au deplasat cu energie siluetele personajelor lor. Constantin Răschitor, Mihail Stan, Dimitrie Dunea, Cornel Gârbea transmit sentimentul poftei de joc, senzația temperamentalului teatral nezgăzuit. Perechea protagoniștilor (Gristina Deleanu și Stelian Cremenciuc) se afirmă cu mai puțină vitalitate, în limitele unei prezențe plăcute.

I. P.

PREMIERE

PITEȘTENE

Spre sfârșitul acestei stagiuni, Teatrul „Al. Davila” din Pitești a înscris în repertoriul său două premiere: *Melodie varsoviană* de Leonid Zorin și *Secret de familie* de I. Berg.

Drama lirică a lui Leonid Zorin a fost pusă în scenă de regizorul Nae Cosmescu, care a interpretat în modul cel mai fidel textului, pe de o parte candoarea și lirismul sentimentelor, pe de altă parte luciditatea și gravitatea responsabilității propriie celor doi eroi ai piesei. Grijă pentru evidențierea permanentă a acestui conflict l-a condus pe regizor la o creștere gradată a dramatismului acțiunii, la realizarea tensiunii scenice.

La reușita spectacolului a contribuit cu merite egale scenografia semnată de Emil Moise, care a susținut ideile regizorale și le-a pus în valoare. Cei doi interpreți, Adina Rațiu și Vlad Yarka au intrat cu ușurință în destinul personajelor, dindu-le viață într-un mod plin de autenticitate.

Armonios și delicat, spectacolul piteștean a pus în valoare întreaga poezie a textului, degajând o atmosferă de puritate și de liniștită durere.

Consecvent ideii de a înscrie în repertoriul său piese din dramaturgia românească, Teatrul „Al. Davila” a montat, în premieră pe țară, lucrarea lui I. Berg *Secret de familie*.

care pune în discuție o problemă interesantă, cu gândul de a purta o dezbateră între scenă și sală, pe probleme de etică. Tema nu este nouă decât în aparență sau, în orice caz, numai în unele aspecte ale sale, fiindcă problema iubirii, a roadelor ei, a principiilor nescrise, de respect, care trebuie să existe între cei ce se iubesc — sînt vechi de cînd lumea. Nici măcar ideea trecerii peste paternitatea certificată legal a unui nou născut nu este atât de nouă, lipsa de prejudecăți a mamelor, care-și apără maternitatea copiilor fără tați fiind și ea tot atât de veche ca iubirea însăși. Dar calitățile și slăbiciunile piesei nu stau în problema abordată, ci în felul în care autorul a reușit sau nu să facă din problema aleasă, dramaturgie.

Remarcăm ca reușite creionarea cu mînă sigură a unor personaje, cum ar fi frații Dianu (Dinu și Valenția). Ceilalți eroi, adică părinții, care reprezintă, în intenția autorului, două principii de viață opuse, nu au suficientă viață, nu susțin realizarea dramatismului dorit de autor și par a juca o farsă propriei lor fiice ajunsă în impas — deși amîndoi vor să pară distruși suflutește, fiecare înțelegînd altfel nenorocirea. Dar chiar și felul în care autorul conduce acțiunea în final nu este în spiritul intențiilor morale enunțate de la început. Autorul vrea să facă, în mod declarat, operă morală, ceea ce, în sine, nu e rău. El anunță principii robuste care eșuează, în cele din urmă, în melo-dramă. Tensiunea care se naște la un moment dat este diminuată de finalul dulceag și previzibil.

Calitățile modeste ale lucrării i-au prilejuit regizorului Nae Cosmescu și scenografului Emil Moise un spectacol de aceeași valoare. Spectatorul urmărește cu îngăduință desfășurarea acțiunii și se amuză mai ales de personajul Dinu Dianu, student silitor și „modern”, interpretat cu mult farmec de Vistrian Roman. Angela Radoslavescu, în rolul fiicei Dianu, dă personalitate personajului mai ales în primele două acte, unde consistența rolului este mai susținută și de autor. Ricardo Colberti și Margareta Tutoveanu, în rolurile părinților, ca și Vlad Yarka, în rolul medicului salvator al întregii situații, se înscriu în limitele caracterologice ale personajelor respective.

Un spectacol nu tocmai recent, dar care se bucură încă de succes pe scena Teatrului „Al. Davila”, este cel cu piesa lui Goldoni *Familia anticarului*, în care strălucește, ridicîndu-se cu mult deasupra restului distribuției, Dora Chenteș, actriță cu variate și distincte calități scenice, pe care unii spectatori bucureșteni (prea puțini, din păcate, pentru că actrița a fost nevoită să renunțe repede la acest rol) au avut prilejul s-o admire, la începutul acestei stagiuni, pe scena Teatrului „C. I. Nottara”, în *Desdemona*, din *Othello*.

George Radu